

gemeente
Neder-Betuwe

Toespraak burgemeester A.J. (Jan) Kottelenberg bij het afscheid van wethouder J.W. (Hans) Keuken van Neder-Betuwe, vrijdag 24 januari 2020 tijdens de afscheidsreceptie in het gemeentehuis te Opheusden. (Spreekt na gemeentesecretaris Stam, burgemeester Matuszak van Pepowo, raadslid Woldberg en SGP-fractie-voorzitter Waasdorp).

Het zou mij niet verbazen als u denkt: heeft spreker vijf hier nog iets nieuws te melden?

Geachte dames en heren, beste meisjes en jongens, *ik durf te wedden van wel.* Zoals gemeentesecretaris Gerrit Stam al vertelde: elke week op dinsdagochtend in dit huis: B&W-vergadering zoals dat in elke gemeente te doen gebruikelijk is. Mijn collega's Herma van Dijkhuizen, Stefan van Someren, Nees van Wolfswinkel en Gerrit Stam hebben dus *veel en intensief* met Hans samengewerkt. Dan leer je elkaar écht goed kennen. Met hebbelikheden en onhebbelikheden om het zo maar 's te zeggen. Bovendien, Hans, je bent een veelzijdig mens; over jou zijn we niet zomaar uitgepraat.

'Enorm veel wethouders in 2019 exit in Nederland' zo vatte het papieren tijdschrift *Binnenlands Bestuur* bestuurlijk gemeenteland van Nederland vorige week samen. De oorzaak was divers: hommeles in het college, fraude, integriteitskwesties of ander ongerief. Maar u weet dat dit op *ónze scheidende wethouder Keuken* niet van toepassing is. Jouw vertrek Hans, komt door die mooie baan die je niet kon laten gaan. Maar veelzeggend is het wel, dat verhaal in *Binnenlands Bestuur*. Het geeft aan dat *wethouder-zijn* geen sinecure is. Wie wethouder wordt, die is *niet bang*. Niet bang voor veel werk, niet bang voor ingewikkeld werk, niet bang voor kritiek. Is het dan eigenlijk wel leuk werk? In een interview jaren geleden zei jij zelf Hans: *'Het is een hondenbaan. Maar wel de mooiste hondenbaan die er is!'*

De hondenbaan om beleid waarvoor de raad de kaders heeft gegeven, samen met het college en met de medewerkers vorm te geven en uit te voeren. Dat is niet zitten op het pluche maar met de voeten in de klei. De kar trekken binnen je portefeuille. Je kennis en kunde inzetten en samen met inwoners en ondernemers hard werken. Neemt u van mij aan: dat vergt leiderschap, tact, wijsheid, lef en geduld. En dus *'eigen wijsheid'*, u hebt het net gehoord.

Verbaasd waren we dan ook niet toen - ter gelegenheid van dit afscheid - bij het raadplegen van wat bronnen wij een inkijkje kregen van een *jeugdige Ochtense jongen* waarin dit soort eigenschappen als ruwe diamanten maar nog niet geslepen al vroeg doorschemerden.

Gezag, Hans, al *heel jong* had jij in de gaten dat dát wel bij jou past. Het verhaal gaat dat je met vrienden een *politiepet* kocht en met *pet op pad* ging om mensen aan te houden en te vermanen. Te vermanen voor verkeerd verkeersgedrag. Er is een

wijkagent aan je verloren gegaan. En hoewel je vroeger ook wel de *bulldozer* werd genoemd omdat je met je *stepje* de buurt onveilig maakte, hield jij op jouw beurt je eigen zonen nauwlettend in de gaten en zoveel als mogelijk *in control*. Opgevoerde bromfietsen? Uit den boze! En dat controleerde je dan soms ook.

En wat te denken van je ondernemingsgeest. Koeken inslaan bij de Ochtense koekfabriek en dan verkopen langs de weg. *Ja, je moest wel!* Want de te verwachten winst was al geïnvesteerd – *in frikandellen die al óp waren*. Of samen met je vriend bier brouwen *in de keuken van moeder Keuken*. Resultaat: geen bier maar een ravage. Experiment mislukt; bedrijfsrisico: soms moet je je verlies nemen.

Ondernemend - de stap na je opleiding richting het bankwezen was dus logisch. Net zo als later – *ouder en wijzer* - meedraaien in de schaduwfractie van de SGP om de kunst af te kijken hoe je een gemeente bestuurt. Met als volgende stap: zitting in de gemeenteraad, ruim zeven jaar lang. Vóór de herindeling eerst in Echteld en daarna in Neder-Betuwe. En toen er onverwacht een vacature kwam in 2008 werd je – *bijna tot je schrik* - wethouder. Het was jou toevertrouwd al zal het enorm wennen zijn geweest.

Van de bankwereld naar de wereld van de *ambtelijke molens*. Molens die – *heel bewust* – op een andere snelheid draaien dan bij de bank of in het zakenleven. Omdat er gewikt en gewogen moet worden. Over een goede verdeling van de schaarse middelen: *gemeenschapsgeld* en *schaarse grond* voor wonen, ondernemen, laanboomteelt, recreëren en openbare ruimte. En het állerbelangrijkste: de zorg hebben voor álle inwoners ongeacht partij of rang of stand.

Je had een goed voorbeeld: je vader Willem die als raadslid en als wethouder de toenmalige gemeente Echteld diende. Weliswaar in een ander tijdgewricht – *zoals hij dat plechtig gezegd zou kunnen hebben* – maar heeft niet elke tijd genoeg aan zijn eigen vraagstukken? Ook hij deed zijn werk letterlijk en figuurlijk met veel zorg. *Ik hoorde dat hij zelfs de rode SGP-er werd genoemd.*

En dat alles midden in de samenleving waar je zelf deel van uitmaakt. Dat gold voor je vader en dat gold voor jou. Want raadslid zijn, dat kan nou eenmaal alléén in je woongemeente. En hoewel sinds het dualisme de wethouder van buiten mag komen, is dat meestal niet het geval. Ook jij werkte dus voor alle dorpen inclusief *je eigen woonstee*. En dat vond je mooi, zo liet je in een interview eens weten. Want bijvoorbeeld op zaterdag, leunend op de spa, *'de schup'* of de schoffel, over de *heg* een praatje maken met voorbijgangers. Dan hoor je nog 's wat. En voel je de temperatuur van de samenleving. Maar de keerzijde is ook: een profeet in eigen vaderland... bedenk er de rest maar bij.

Zolang het allemaal goed gaat ben je de man. Maar wanneer er democratische besluiten worden genomen en jij *het gezicht van de beslissing* wordt die niet iedereen fijn vindt, *over monumenten of het kappen van kastanjebomen bijvoorbeeld*, dan sta je volop in de wind en dan heb je stevige benen nodig. Gelukkig heb je die ook.

Al herinnerden diezelfde benen je er soms letterlijk aan hoe het leven soms in één oogwenk had kunnen veranderen. Ik refereer aan het auto-ongeval, ruim 40 jaar geleden, waarna men vreesde voor je leven. *Ingrijpend. Maar het kwam goed.* Het is tekenend dat sindsdien 7 december voor jou een gedenkdag is.

Beste Hans, met bevoegenheid heb je je werk altijd gedaan. Wát een enorme werklust zagen wij altijd. Zakelijk en gelijktijdig behulpzaam. Deskundig en integer.

Neder-Betuwe bracht je veel dossiers in stevige portefeuilles. Ze zijn al genoemd vanmiddag en de beelden die vanmiddag op de schermen draaien laten er veel zien. Een paar licht ik er als voorbeeld uit.

Woningbouw. Bij je aantreden ruim elf jaar geleden werd al gesproken over 'Casterhoven'. Kale grond want crisis. Drukkend op de begroting. Met een terugkerende vraag: exploitatieverliezen wel of niet nemen? Over in de wind staan gesproken. Zie de wijk nu. En zie Triangel, IJzendoorn-West, de Poorthof, de acht op voormalige locatie Wegwijzer, de Reigerhof, Herenland, Dorpsplein Dodewaard, Grebbezicht. En puzzelen voor de andere dorpen. En wat te denken als het gaat om winkelconcentratie in de dorpen.

Wat een ingewikkelde dossiers waren het vaak, hoewel de foto's met glimlach er altijd zo idyllisch uitzien: tekenen contracten, slaan eerste paal of leggen eerste steen en openingshandelingen. Er gaat een wereld achter schuil.

Archeologie al dan niet in combinatie met de laanboomteelt. Het Laanboomcompact waarvan je voorzitter was. Het gaat goed met de sector! Tree Centre Opheusden bij de entree in het dorp is het visitekaartje en symbool van Laanboomcentrum Europa.

De wegen rondom Neder-Betuwe met als hoogtepunten de rondweg Dodewaard en de aansluiting van de N323 op de A15.

Jouw werk in de regio zoals lid zijn van het algemeen bestuur van Industrieschap Medel, speerpuntenberaad Agribusiness Regio Rivierenland, Regionaal Archief, Recreatieschap Nederrijn-Lek-Waal en meer. De lijst is lang.

Wie jou belde kreeg jou meestal gelijk aan de lijn. Stelden wij een vraag via mail: doorgaans kwam er een antwoord binnen vijf of tien minuten. Want je stond altijd aan, ook op Facebook en Twitter. Maar dát pad was ook *glad*, zo merkte je. En je beperkte je er vervolgens in omdat – volgens het interview met jou - *de reacties op sociale media niet de stem is van iedereen*'.

Je was een belangrijke motor in de contacten met Pepowo en Pacoslaw. Veelzeggend is het dat een delegatie speciaal voor jou is afgereisd en hier aanwezig is.

Je ging op pad in de gemeente. Bij de vele bedrijven, bij de inwoners. Praten en vooral luisteren. Zichtbaar was je plezier om jubilerende bruidsparen te feliciteren.

Acte de presence gaf je bij de 4-mei herdenkingen. Ook de aubade nam je met plezier in ontvangst op Koninginnedag en later op Koningsdag; in alle dorpen was je.

Trouwens, die jaarlijkse zeepkistenrace op Oranjedag Ochten – komt die soms bij jou vandaan? Want vroeger moet je een specialist zijn geweest in het ombouwen van

kinderwagens tot *kart-wagens* om er vervolgens mee de dijk af te racen. De firma mag wel opletten. Jij, die bent gaan werken bij de Familie Timmer Holding – FTH ook wel bekend van het Babypark? Met zo'n geschiedenis van ombouwen kinderwagens tot snelheidskarts...? Hoe dan ook, jouw nieuwe firma mag zich gelukkig prijzen met jou als HR-manager. Een werkpaard die bij ons de ene afspraak reeg aan de andere; met collega's en ambtenaren, inwoners en ondernemers of betrokken partijen. En nee, onze bestuurssecretarissen *José, Ilse en Brenda* hoefden *geen leestijd* in je agenda op te nemen want inlezen en overdenken, dat deed je thuis wel. Wat kreeg je veel voor elkaar!

Gelukkig ruimde je ook tijd in voor thuis en ook voor hobby's. Een geschiedenisboek lezen, orgel spelen; deze week bij het afscheid van de medewerkers gaf je aan dat je daar nu meer tijd voor hebt gekregen. *Houden zo Hans, bewaak dat! Het is zó belangrijk.* En dan zijn daar ook nog je werkzaamheden binnen het hoofdbestuur van de SGP.

Beste Hans, met een knipoog naar je jonge jaren was dit in een notendop een sfeerbeeld van jou *bij ons op dat harde pluche*. Die tijd is nu voorbij. Je kunt weer gewoon naar de supermarkt zonder dat Adrie uren op de groenten moet wachten omdat de mensen je weer eens hadden aangesproken over de gemeente.

Het was plezierig om met je te werken en om je stijl te aanschouwen: een 'eigen-wijze' wethouder die ruimte gaf aan anderen, die kansen zag en die ook pakte. Een ondernemende wethouder die veel heeft betekend en veel heeft bereikt voor onze gemeente. Wij zijn je dankbaar.

Op je twitteraccount lazen we hoe je het zelf hebt ervaren:

'(...) meer dan 11 jaar dienen in het ambt dat wethouder heet.'

Dat deed je met in je werkkamer hier in het gemeentehuis het opengeslagen Boek dat voor jou een *lamp is voor je voet en een licht op je pad*.

Beste Hans, heel, heel veel dank voor al het werk dat je voor de gemeente Neder-Betuwe hebt gedaan. Omzien naar elkaar, dat droeg je uit. En dat zal jij zeker blijven doen, samen met *Adrie*. Nú in een nieuwe rol op je werk én als inwoner van Neder-Betuwe. Wij wensen je samen met je dierbaren alle goeds toe en bovenal Gods Zegen. Hans, het ga je goed!

(Aanbieden cadeau) Wij van Neder-Betuwe, *hét Laanboomcentrum van Europa*, geven bij bijzondere gelegenheden natuurlijk een boom. Wélke boom? Het is de sierappel geworden. Even is getwijfeld: *'zullen we een kastanje geven'* maar de bezwaren waren vele zoals: die wordt te groot. Maar bij deze sierappel ook een kastanje voor het geval je wel graag zo'n reus opkweekt: ga je gang, maar dan wel graag in eigen tuin! En verder deze schaal die jou zal herinneren aan *al onze dorpen*. Weet je, Hans, er past een *cake van de week* op. Zo'n cake die jij aan mij gaf bij mijn entree. Ik geef er eentje terug mét dit aandenken zodat je af en toe nog eens wat kan mijmeren over *die goeie jaren aan het stuur van Neder-Betuwe*.